

درس ششم

اعراب اجزای جمله

- معرب
- اعراب ها و علائم آنها:
 - ✓ مرفوع
 - ✓ منصوب
 - ✓ مجرور
- مبنی و انواع اسم های مبنی:
 - ✓ اسم های اشاره
 - ✓ ضمائر
 - ✓ کلمات پرسشی

راستی ریپز عربی استان فارس کازرون 646@majid

اسم های معرب و مبنی

اسم های معرب:

اسم هایی هستند که با پذیرش یک نقش در جمله، علامت اعراب متناسب با آن نقش را می پذیرد.
(بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ) // *(و اللّٰهُ یَعْلَمُ مَا فِی قُلُوبِكُمْ)* * وَ اسْتَغْفِرُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِیْمٌ
توضیحات:

در مثال اول کلمه (الله) چون مضاف الیه است علامت مجرور گرفته است. در مثال دوم کلمه (الله) مبتدا است و علامت مرفوع گرفته. در مثال سوم کلمه (الله) مفعول است و علامت منصوب گرفته است.

اعراب: حالتی است که دارای علامت هایی می باشد و اسم های معرب هریک از این حالت ها را با توجه به نقشی که در جمله ها داشته باشند، می پذیرند.

• حالت های اعراب و علائم آنها

✓ مرفوع یا رفع:

علامت آن (- یا -) // «ان» برای اسم های مثنی // «ون» برای اسم های جمع مذکر سالم
نکته: نقش های فاعل، مبتدا، خبر (در صورتی که به صورت اسم باشد) علامت مرفوع می گیرند. مثال:
۱) جاء الطالب (الطالب فاعل و مرفوع به علامت -) // يذهب سعيد (سعيد فاعل و مرفوع به علامت -)
۲) العلم مفيد (العلم مبتدا و مرفوع به علامت -) // مفيد خبر و مرفوع به علامت -) // المعلمان ذهابا (المعلمان مبتدا و مرفوع به علامت ان)

✓ منصوب یا نصب

علامت آن (- یا -) // «ین» برای اسم های مثنی // «ین» برای اسم های جمع مذکر سالم
نکته: نقش مفعول یکی از علامت های منصوب را می گیرد. مثال:
۱) قرأ الطالب مجلّة (مجلّة: مفعول و منصوب به علامت -)

۲) شاهد الطالب المعلمین. (المعلمین: مفعول و منصوب به علامت «ین»)

۳) قرأت کتابین: (کتابین: مفعول و منصوب به علامت «ین»)

✓ علامت مجرور یا جر

علامت آن - یا - // «ین» برای اسم های مثنی // (ین) برای اسم های جمع مذکر سالم.

نکته: نقش های مضاف الیه و مجرور به حرف جر (جار) یکی از علائم مجرور را می پذیرند.

تذکر: مبحث جار و مجرور را در درس هشتم می خوانیم.

۱) سکوت اللسان سلامة الانسان: (اللسان: مضاف الیه و مجرور به علامت - // الانسان مضاف الیه و مجرور به علامت -).

۲) الطلاب المؤدبون محترمون عند المعلمین. (المعلمین: مضاف الیه و مجرور به علامت «ین»)

نکته: (علامت های «ین» و «ین» بین اعراب منصوب و مجرور مشترک هستند، اگر این دو علامت در انتهای مفعول بیایند علامت منصوب محسوب می شوند ولی اگر در انتهای مضاف الیه بیایند علامت مجرور محسوب می شوند.

اسم های مبنی :

اسم هایی هستند که با تغییر نقششان در جمله ها، علامت آخرشان (اعراب) تغییر نمی کند.

اسم های مبنی عبارتند:

۱) اسم های اشاره (هذا - هذه - ذلک - تلک - هؤلاء - اولئک)

۲) ضمایر (أنا - أنت - أنت - هو - هي - نحن - أنتم - أنتن - أنتما - هم - هن - هما)

۳) کلمات پرسشی (هل - أين - من - ما - کیف)

برای یادگیری بهتر به تمارین درس مراجعه فرمایید.